

HỘI THẢO VỀ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG TẠP CHÍ KHOA HỌC VÀ CÁC BÀI BÁO KHOA HỌC

Chất lượng của các tạp chí khoa học trong nước- thước đo các kết quả nghiên cứu khoa học, đã được giới khoa học đề cập nhiều trong thời gian gần đây. Cộng đồng khoa học Việt Nam tuy vậy vẫn đang đứng trước một thực tế là, ngay tại Viện Khoa học và Công nghệ Việt nam (VAST)- cái nôi của nền khoa học nước nhà, toàn bộ 12 tạp chí (trong đó 5 tạp chí được xuất bản bằng tiếng Anh, nhiều tạp chí có bề dày lịch sử xuất bản 30-45 năm) đều chưa đạt mức chất lượng quốc tế. Nhằm tìm kiếm các giải pháp cho vấn đề trên, ngày 7 tháng 5 vừa qua tại Hà Nội, Nhà xuất bản Khoa học tự nhiên và Công nghệ (KHTN&CN) thuộc VAST đã kết hợp với Nhà xuất bản Elsevier tổ chức Hội thảo “Nâng cao chất lượng tạp chí khoa học và chất lượng các bài báo khoa học”. Hội thảo đã được sự tham dự đông đảo của đại diện lãnh đạo Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN), VAST, nhiều cán bộ biên tập các tạp chí KH&CN của các cơ quan Trung ương và Hà Nội.

Trong báo cáo tham luận của GS.TS. Nguyễn Khoa Sơn, Tổng biên tập Nhà xuất bản KHTN&CN, những mặt mạnh của hoạt động xuất bản tạp chí khoa học kỹ thuật chuyên ngành của VAST những năm vừa qua đã được chỉ rõ:

- Tạp chí Toán học (VJM) đã được nhà xuất bản Springer liên kết xuất bản trong nhiều năm, tạp chí Acta Toán học được thường xuyên trao đổi với gần 100 viện nghiên cứu và trường đại học trên thế giới, các bài báo trong hai ấn phẩm này được các tạp chí đầu ngành Mathematical Reviews (Hội toán học Hoa Kỳ) và Zentralblatt Math. (CHLB Đức) phân tích đánh giá;
- Hội đồng biên tập bao gồm các nhà khoa học đầu ngành, thậm chí có sự tham gia của một số nhà khoa học nước ngoài có uy tín;
- Một vài tạp chí đã được các tác giả từ châu Âu, Hoa Kỳ, Ấn Độ, Trung Quốc, Nhật Bản, Nga,... gửi bài đăng; đặc biệt số bài báo của

tác giả nước ngoài trong 4-5 năm gần đây của tạp chí Toán học lên đến 50-60%.

Bên cạnh đó, những hạn chế đáng kể trong việc xuất bản tạp chí khoa học hiện nay, cái đã làm cho không một tạp chí nào về nội dung khoa học đạt mức chất lượng quốc tế để được Thomson ISI công nhận, cũng đã được nêu bật:

- Chất lượng: nội dung khoa học chưa cao, hình thức trình bày chưa chuyên nghiệp, còn nhiều hạn chế trong biên tập tiếng Anh;
- Thời hạn: đa phần các tạp chí ra mắt bạn đọc không đúng hạn quy định;
- Lượng phát hành: quá ít (từ 25 số của tạp chí cơ học đến 330 số- tạp chí hoá học), có khi chủ yếu chỉ để biểu (Advances in Natural Sciences), số lượng phát hành có xu hướng ngày càng giảm;
- Biên tập và quản lý: nhiều vấn đề tồn đọng, trong đó có cơ chế hoạt động của hội đồng biên tập, quan hệ giữa hội đồng với nhà xuất bản;
- Nguồn lực: kinh phí hạn chế, thiếu cán bộ chuyên môn giỏi.

Đề nền khoa học Việt Nam sớm có các tạp chí được quốc tế thừa nhận Chủ tịch VAST đã giao cho Nhà xuất bản KHTN&CN xây dựng dự án “Nâng cấp các tạp chí của VAST theo tiêu chuẩn quốc tế”. Tại Hội thảo, nhằm đạt được mục tiêu của Dự án, các biện pháp sau đây đã được nêu ra:

- Nâng cao chất lượng về nội dung khoa học: thông qua triển khai một số hoạt động cụ thể như xây dựng chính sách thu hút các chuyên gia giỏi quốc tế viết bài, công bố bài viết nhận được từ các hội nghị khoa học quốc tế tổ chức tại Việt Nam, đề xuất các yêu cầu về chất lượng bài viết, xác định quy trình đánh giá phản biện bài viết, mở rộng việc phản biện của chuyên gia nước ngoài,...
- Nâng cao chất lượng về hình thức: xác định yêu cầu về hình thức trình bày theo chuẩn mực quốc tế, chú trọng phần biên tập tiếng Anh

(sử dụng chuyên gia nước ngoài khi cần thiết), nâng cao chất lượng in ấn,...

- Hoàn thiện hội đồng biên tập: xây dựng tiêu chí và quy trình lựa chọn và bổ nhiệm các thành viên cũng như lãnh đạo của Hội đồng, tăng số lượng các nhà khoa học nước ngoài tham gia Hội đồng, tin học hoá hoạt động của Hội đồng,...

- Hoàn thiện cơ chế quản lý các tạp chí: ban hành quy chế hoạt động của hội đồng biên tập, nhiệm vụ và quyền hạn của các thành viên và lãnh đạo Hội đồng, ban hành khung định mức chi thống nhất, các quy định về bài viết và thời hạn biên tập và xuất bản,...

- Tăng cường nguồn lực: tăng kinh phí hoạt động, đầu tư vào cơ sở vật chất để mỗi tạp chí có phòng làm việc riêng với trang bị kỹ thuật, xây dựng trang thông tin điện tử cho tạp chí, tiến hành đào tạo đội ngũ biên tập viên, mở rộng việc quảng bá cho các tạp chí,...

- Mở rộng hợp tác quốc tế: khuyến khích các tạp chí thiết lập quan hệ hợp tác trong lĩnh vực xuất bản và phát hành với các đối tác nước ngoài, tăng cường sự hợp tác với Elsevier, Springer, Thomson ISI,...

Cũng tại Hội thảo, các đại biểu đã được nghe ông Arnout Jacobs, Giám đốc chiến lược và ông Andy Teo, quản lý tài chính của Elsevier thuyết trình về “Kinh nghiệm viết bài báo đăng trên các tạp chí có uy tín” và về “Tăng cường chất lượng và năng lực nghiên cứu: thách thức và cơ hội”.

BBT